

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Europees, Internationaal
en Agro economisch beleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000
T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Ons kenmerk
DGA-EIA / 108552856

Datum 9 oktober 2026
Betreft Beantwoording vragen schriftelijk overleg Ontwerpbesluit wijziging Besluit activiteiten leefomgeving en Omgevingsbesluit ter uitvoering van de wijziging Verordening ontbossingvrije grondstoffen en producten

Geachte Voorzitter,

Met deze brief beantwoord ik de inbreng van de leden van de fracties van VVD, PRO, PVV, CDA, PvdD en BBB in de vaste commissie voor Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur die zijn gesteld tijdens het schriftelijk overleg van 18 september jl. over het Ontwerpbesluit wijziging Besluit activiteiten leefomgeving en Omgevingsbesluit ter uitvoering van de wijziging Verordening ontbossingvrije grondstoffen en producten (hierna: EUDR).

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het Ontwerpbesluit wijziging Besluit activiteiten leefomgeving en Omgevingsbesluit ter uitvoering van de wijziging Verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten. Deze leden hebben hierover geen opmerkingen of vragen en kijken uit naar de verdere behandeling van het Ontwerpbesluit.

Het kabinet heeft kennisgenomen van deze inbreng. Voor de goede orde is op te merken dat er geen verdere behandeling van het ontwerpbesluit door het parlement is voorzien. Het ontwerp is niet voorgehangen bij het parlement, omdat sprake is van 1-op-1 uitvoering van de gewijzigde verordening. Voor die situatie voorziet artikel 23.5, derde lid, van de Omgevingswet in een uitzondering op de voorhangverplichting. Er is ten aanzien van de uitvoering van de gewijzigde verordening ook geen sprake van beleidsruimte. De gewijzigde verordening werkt rechtstreeks, en de nationale wetgeving moet daarmee, voorzover nog nodig, in overeenstemming worden gebracht. Dat gebeurt met dit ontwerp(wijzigings)besluit, in vervolg op de eerder door beide Kamers aanvaarde Wet van 17 juli 2024 tot wijziging Omgevingswet en enige andere wetten (Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten) (Stb. 2024, 242) en het eerder vastgestelde Besluit van 13 januari 2025, houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving ter uitvoering van

Verordening (EU) nr. 2023/1115 betreffende het op de markt van de Unie aanbieden en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die met ontbossing en bosdegradatie verband houden, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 (Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten) (Stb. 2025, 45). Op basis van het ontvangen advies van de Afdeling advisering van de Raad van State, zal de nota van toelichting bij het ontwerpbesluit worden aangevuld en een nader rapport worden opgesteld met het oog op vaststelling van het besluit, zodanig dat tijdig uitvoering wordt gegeven aan de (gewijzigde) verordening en duidelijkheid wordt geboden aan de betrokken bedrijven. De genoemde wet van 17 juli 2024, het al vastgestelde en gepubliceerde besluit van 13 januari 2025 en het onderhavige wijzigingsbesluit moeten uiterlijk 30 december 2026 in werking zijn getreden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de PRO-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister van 14 juli 2026 over de uitvoering van Verordening (EU) 2025/2650, het uitstel en de vereenvoudiging van de Europese ontbossingswet, en van de brief van 27 augustus over de stand van zaken van de implementatie. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de PRO-fractie benadrukken dat de Europese ontbossingsverordening essentieel is voor het beschermen van de planeet en de bestrijding van klimaatverandering: bossen zijn zeer belangrijk voor de biodiversiteit, onze bossen leggen enorme hoeveelheden CO2 vast en bossen wereldwijd zijn belangrijk voor het levensonderhoud van miljoenen mensen. Bossen beschermen zo onze gezondheid, welvaart en veiligheid. Deelt de minister deze zienswijze?

Antwoord

Ik deel dat bossen essentieel zijn voor biodiversiteit, het klimaat en het levensonderhoud van miljoenen mensen. De EUDR is bedoeld om ontbossing en bosdegradatie die veroorzaakt wordt door EU-consumptie tegen te gaan en draagt daarmee bij aan de bescherming van bossen.

De leden van de PRO-fractie zijn van mening dat het een schande blijft dat christendemocraten en extreemrechts in Europa de ontbossingswet met een jaar hebben uitgesteld voor grote bedrijven en tot medio 2027 voor kleinere bedrijven. Gezien de versnellende klimaatverandering en de huidige biodiversiteitscrisis achten deze leden verzwakking en vertraging van deze wetgeving onverantwoord, zeker omdat de wet ook fungeert als belangrijke waarborg binnen handelsverdragen, zoals het EU-Mercosur-handelsakkoord. Hoe kijkt de minister terug op deze gang van zaken?

Antwoord

Het kabinet ziet het uitstel en de vereenvoudiging van de EUDR als een uitkomst van de Europese discussie over vereenvoudiging en administratieve lasten. Voor Nederland was uitstel onvermijdelijk geweest, want de CIE-systemen waren nog niet klaar. De handhaving evenals het merendeel van het bedrijfsleven waren beide voorbereid op toepassing per 30 december 2025.

De leden van de PRO-fractie vinden dat alle inzet nu naar snelle uitvoering moet gaan nu de invoering al twee keer is uitgesteld (december 2024 en december 2025). Bedrijven en andere belanghebbenden willen rechtszekerheid, in plaats van verdere chaos en uitstel. Is de minister het hiermee eens? Gaat het bedrijven ondersteunen bij naleving? Ziet de minister deze urgentie ook bij andere lidstaten en de Europese Commissie (EC)? Ziet de minister nieuwe pogingen tot uitstel en afzwakking? Zo ja, wat onderneemt de minister, samen met gelijkgestemde landen, om dit onmiddellijk tegen te gaan?

Antwoord

Het kabinet ziet de behoefte van bedrijven en andere belanghebbenden aan rechtszekerheid en duidelijkheid over de toepassing van de EUDR. Het kabinet wil daarom geen verder uitstel van toepassing voor de EUDR, maar staat toepassing per de vastgelegde datum, 30 december 2026, voor. Er zijn dit jaar geen concrete signalen ontvangen dat pogingen tot verder uitstel of afzwakking worden ondernomen door andere EU-lidstaten.

De leden van de PRO-fractie zijn blij om te lezen dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Douane voorbereid zijn op handhaving vanaf 30 december 2026 en waarderen dat de implementatie door deze instanties op schema ligt. Wel lezen deze leden met zorg dat Nederlandse bedrijven nog niet klaar zijn voor implementatie. Welke lessen trekt de minister uit de dry-runs, waarin slechts twee van de tien bedrijven aan de vereisten voldeden en welke handreikingen worden ontwikkeld om bedrijven tijdig "EUDR-ready" te maken? Welke lessen worden getrokken uit de implementatie van andere duurzaamheidsrichtlijnen, zoals bijvoorbeeld rond het gebruik en de import van biobrandstoffen en biomassa?

Antwoord

De resultaten van de dry-runs laten zien dat bedrijven op de goede weg zijn. Alle bedrijven konden aantonen dat hun geolocaties ontbossingsvrij zijn. Ten aanzien van het hebben en onderhouden van een stelsel van zorgvuldigheidseisen, hebben bedrijven goede stappen gezet. Punt van aandacht is de mitigatie van risico's, met name op punten waar vermenging van stromen in de keten plaatsvindt. De NVWA deelt de geleerde lessen met de individuele bedrijven, de branche-organisaties en op de website voor eenieder. Daarnaast wordt gewerkt aan een beoordelingsformulier (self assessment tool) welke bedrijven kunnen gebruiken om na te gaan in welke mate zij de verordening naleven. Op basis van inzichten uit de handhaving, blijft de NVWA producten ontwikkelen die het bedrijfsleven kunnen ondersteunen in het voldoen aan de verordening.

De leden van de PRO-fractie verwelkomen tot slot dat de minister ook producenten en overheden in producerende landen wil helpen voldoen aan de verordening. Dat is belangrijk voor een rechtvaardige transitie en de internationale relaties van de Europese Unie (EU) met het Mondiale Zuiden. Kan de minister concretiseren hoe deze steun eruitziet en worden hiervoor middelen uit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking ingezet?

Antwoord

Nederland draagt vanuit ontwikkelingssamenwerking EUR 20 mln bij aan het Team Europe Initiatief ontbossingsvrije productieketens (TEI) voor de periode 2024-2028. Vanuit deze TEI worden producenten en overheden in producerende landen ondersteund bij het voldoen aan de traceerbaarheids- en legaliteitsvereisten van de EUDR. De Nederlandse bijdrage gaat specifiek naar de benodigde ondersteuning in de koffie- en cacao productieketens in Oeganda, Kameroen en Peru. Zo wordt er bijvoorbeeld bijgedragen aan private sector samenwerking in de cacaosector in Kameroen om kennis te delen over de EUDR vereisten en wordt gewerkt aan digitalisering van traceerbaarheidssystemen en het toegankelijk maken van deze systemen voor producenten.

Worden lokale milieuorganisaties en organisaties die opkomen voor de landrechten van inheemse bevolking hierbij ondersteund? Op welke manier is het beschermen van bossen wereldwijd onderdeel van de internationale klimaatstrategie? Kan de minister schetsen hoe de Europese Ontbossingsverordening (EUDR) onderdeel is van zowel de internationale klimaatstrategie als de inzet bij de Convention on Biological Diversity (CBD)?

Antwoord

Nederland zet zich als onderdeel van de Rijksbrede internationale klimaatstrategie in voor het tegengaan van ontbossing en bosdegradatie wereldwijd (Kamerstuk 2022D40616). De EUDR is hier een concrete uitwerking van. Dit sluit ook aan bij de uitkomsten van de eerste Global Stocktake, de wereldwijde balans van de klimaatafspraken van Parijs, waarin het belang van het stoppen van ontbossing en bosdegradatie tegen 2030 opnieuw is bevestigd. Tijdens de VN-Klimaatop COP30 is hierop voortgebouwd met een initiatief van het Braziliaans voorzitterschap voor een routekaart om dit doel wereldwijd te realiseren. Ook binnen de CBD is bosbescherming onderdeel van de inzet, onder meer via de actualisering van het Forest Biodiversity Work Programme.

Hoe wordt het beschermen van bossen en biodiversiteit meegenomen in zowel de onderhandelingen als de verdere uitvoer van verschillende handelsakkoorden?

Antwoord

Handel en duurzame ontwikkeling zijn belangrijke aandachtspunten voor de Europese Commissie in onderhandelingen over handelsakkoorden. Het kabinet steunt deze inzet. In recent afgesloten EU-handelsakkoorden is een hoofdstuk over handel en duurzame ontwikkeling opgenomen. Hierin worden concrete duurzaamheidsafspraken gemaakt om te zorgen dat handel duurzame ontwikkeling bevordert. Zo kunnen bijvoorbeeld bepalingen worden opgenomen over hoe gezamenlijk wordt ingezet op duurzaam bosbeheer en het beschermen van biodiversiteit. Door de opname van internationale instrumenten en verdragen inzake milieubescherming herbevestigen verdragspartijen in handelsakkoorden dat zij zich committeren aan de effectieve implementatie hiervan. Daarnaast worden afspraken gemaakt over regulier dialoog tussen de EU en de handelspartner over de implementatie van de gemaakte afspraken.

Hoe wordt specifiek in regio's waar er een concreet risico op ontbossing is, zoals Argentinië, Brazilië en Indonesië, extra aandacht besteed aan flankerend beleid?

Antwoord

In Indonesië biedt Nederland ondersteuning aan verduurzaming van de palmolie keten via het NISCOPS-programma en is de ambassade betrokken. Het LNVN Attaché Netwerk (LAN) werkt in Argentinië en Brazilië met overheden, lokale organisaties en Nederlandse partijen als Solidaridad en IUCN samen om lokale producenten zo goed mogelijk voor te bereiden op de EUDR, onder andere via beleidsdialoog. In Brazilië zijn er bijvoorbeeld dry runs gedaan op soja en rundvlees in samenwerking met de NWWA.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

Algemeen

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur d.d. 14 juli 2026 (Kamerstuk 36518, nr. 16) over het Ontwerpbesluit houdende wijziging van het Besluit Activiteiten Leefomgeving en het Omgevingsbesluit ter uitvoering van de wijziging van Verordening 2023/1115 (EUDR) wat betreft bepaalde verplichtingen van marktdeelnemers en handelaren, zoals vastgesteld in Verordening 2025/2650 van het Europees Parlement (EP) en de Raad van de Europese Unie.

De leden van de PVV-fractie hechten grote waarde aan de bescherming van de Nederlandse agrarische sector, de voedselvoorziening en het agrarisch bedrijfsleven tegen bovenmatige regeldruk, bureaucratische verplichtingen en administratieve lasten vanuit de Europese Unie. Naar aanleiding van het ontwerpbesluit en de bijbehorende documentatie hebben deze leden een aantal opmerkingen en vragen voor de minister.

Uitzondering op de voorhangprocedure en parlementaire betrokkenheid

De leden van de PVV-fractie constateren dat de minister in de brief aan de Tweede Kamer (Kamerstuk 36518, nr. 16) aangeeft dat het ontwerpbesluit op grond van artikel 23.5, derde lid, van de Omgevingswet niet wordt voorgehangen bij de Kamer.

De minister geeft aan dat daartoe wordt besloten omdat het ontwerpbesluit uitsluitend strekt tot uitvoering van internationaalrechtelijke verplichtingen, waardoor kan worden volstaan met een kennisgeving aan beide Kamers.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister een nadere toelichting kan geven op het besluit om het ontwerpbesluit uitsluitend ter kennisgeving aan de Kamer te zenden, overwegende dat de maatschappelijke en economische impact van deze regelgeving op marktdeelnemers, agrarische ondernemers en handelaren aanzienlijk is. Kan de minister verduidelijken op welke wijze de Kamer nog invloed kan uitoefenen op de specifieke keuzes die in het nationale Besluit Activiteiten Leefomgeving en Omgevingsbesluit worden gemaakt?

Antwoord

Er is sprake van een rechtstreeks werkende Europese verordening.

De wijzigingsverordening noodzaakt tot enkele kleine aanpassingen in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit, die vormgegeven worden in het ontwerp(wijzigings)besluit. Dat strekt tot zuivere implementatie van de wijzigingsverordening. Er is geen sprake van specifieke keuzes waarbij beleidsruimte bestaat. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt geregeld dat het verboden is om in strijd te handelen met de regels van de verordening. Waar de verordening is

gewijzigd in verband met de toevoeging van de vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers, moet ook de verwijzing in het Bal naar de in acht te nemen regels van de verordening worden aangevuld met het artikel waarin deze nieuwe vereenvoudigde regeling is neergelegd.¹ In het Omgevingsbesluit wordt ter implementatie van de wijzigingsverordening geregeld dat de Minister van LVVN bevoegd is om toepassing te geven aan de specifieke bestuurlijke maatregelen voor de nieuwe categorie downstreamdeelnemers.

De leden van de PVV-fractie vragen de minister of kan worden gegarandeerd dat bij deze nationale uitvoering op geen enkele wijze sprake is van aanvullende nationale vereisten of 'goldplating' ten opzichte van de Europese Verordening 2025/2650? Dus ook geen kop, verborgen in nationaal beleid, waardoor het lijkt dat er niets bovenop is gezet.

Antwoord

Ja, bij de implementatie van de EUDR en de wijzigingsverordening is sprake van zuivere implementatie. Dat betekent dat er sprake is van 1-op-1 uitvoering van de (gewijzigde) verordening. Er is geen sprake van beleidsruimte. De gewijzigde verordening werkt rechtstreeks, en de nationale wet- en regelgeving wordt daarmee voorzover nog nodig in overeenstemming gebracht. Er is geen sprake van (verborgen) aanvullende nationale vereisten.

Inhoudelijke wijzigingen van het Besluit activiteiten leefomgeving en Omgevingsbesluit

De leden van de PVV-fractie lezen dat met het ontwerpbesluit concrete aanpassingen worden doorgevoerd in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit om te voldoen aan de gewijzigde Europese verplichtingen voor marktdeelnemers en handelaren.

De leden van de PVV-fractie vragen de minister om een helder en integraal overzicht te verstrekken van de specifieke artikelen in het Besluit Activiteiten Leefomgeving en het Omgevingsbesluit die worden gewijzigd en ook welke specifieke nieuwe zorgplichten of administratieve handelingen hiermee op de schouders van Nederlandse ondernemers worden gelegd.

Kan de minister toelichten welke gevolgen de uitvoering van dit ontwerpbesluit heeft voor de toezicht- en handhavingscapaciteit van de NVWA en overige bevoegde gezagen?

Antwoord

In de gewijzigde bepalingen in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit is niet voorzien in specifieke zorgplichten en ook niet in eigenstandige nationale administratieve verplichtingen. Het betreffen enkele kleine aanpassingen; zoals gezegd een wijziging in de verbodsbepaling van het Besluit activiteiten leefomgeving, zodat het verboden is te handelen in strijd met de nieuwe vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers uit de

¹ Het gaat om wijzigingen in/ten opzichte van de bepalingen voorzien in het Besluit van 13 januari 2025, houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving ter uitvoering van Verordening (EU) nr. 2023/1115 betreffende het op de markt van de Unie aanbieden en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die met ontbossing en bosdegradatie verband houden, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 (Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten) (Stb. 2025, 45).

wijzigingsverordening. En daarnaast gaat het om een voorziening in het Omgevingsbesluit, zodat conform de wijzigingsverordening ook bestuurlijke maatregelen op de nieuwe categorie downstreammarktdeelnemers kunnen worden opgelegd. Het ontwerp-wijzigingsbesluit is voor de goede orde bij deze antwoorden gevoegd. Daarbij is een implementatietabel opgenomen met een overzicht van de bepalingen van de wijzigingsverordening en hoe die in Nederland geïmplementeerd worden, inclusief de specifieke artikelen die worden gewijzigd in het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister kan verduidelijken wat de geschatte totale administratieve lasten en nalevingskosten zijn voor het MKB in de agrarische en ketengerelateerde sectoren als gevolg van deze algemene maatregel van bestuur?

Antwoord

Deze algemene maatregel van bestuur (amvb) betreft de implementatie van de wijzigingsverordening die dient tot verlichting van de administratieve lasten die uit de EUDR voortvloeien. De Europese Commissie geeft in de publicatie van dit vereenvoudigingspakket aan een lastenverlichting van 75% voor het bedrijfsleven te verwachten als een totaal over alle sectoren waarop de EUDR van toepassing is. De verwachting is daarmee dat de implementatie hiervan via de amvb ook tot een lastenverlichting leidt, al is de grootte daarvan onbekend.

Adviesaanvraag Raad van State

De leden van de PVV-fractie lezen in de brief van de minister (Kamerstuk 36518, nr. 16) dat het ontwerpbesluit op 14 juli 2026 voor advies is voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State.

De leden van de PVV-fractie vragen de minister op welke termijn het advies van de Raad van State wordt verwacht. Kan de minister toezeggen dat het advies van de Raad van State samen met het nader rapport, direct na ontvangst aan de Kamer worden toegezonden? Zo ja, kan de minister aangeven op welke wijze de Kamer de gelegenheid krijgt om inhoudelijk te reageren op eventuele bedenkingen of adviezen van de Raad van State voordat het besluit definitief in werking treedt?

Antwoord

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State is bekend gemaakt op de site van de Raad van State². Het nader rapport wordt conform de daarvoor geldende procedure uitgebracht aan de Koning en openbaar gemaakt na de vaststelling van het wijzigingsbesluit. Er is in deze procedure, waar sprake is van technische regelgeving ter uitvoering van een rechtstreeks werkende verordening, niet voorzien in betrokkenheid van het parlement via voorhang en ook niet in betrokkenheid na het uitbrengen van het advies van de Raad van State. Het advies van de Raad van State geeft overigens geen aanleiding tot wijziging van de inhoud van het ontwerpbesluit, enkel tot aanvulling van de nota van toelichting.

² <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@159517/w11-26-00219-iv/>

Overige

De leden van de PVV-fractie vragen de minister ten slotte hoe het kabinet waarborgt dat Nederlandse agrarische producenten en handelaren geen ongelijk speelveld ervaren ten opzichte van concurrenten uit landen buiten de Europese Unie die niet aan deze strenge Europese verplichtingen zijn onderworpen.

Antwoord

De EUDR waarborgt een gelijk speelveld door aan producten die van buiten de EU op de EU-markt worden gebracht dezelfde eisen te stellen als aan producten die binnen de EU worden geproduceerd.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister over de voortgang en de implementatie van de EUDR.

De leden van de PvdD-fractie lezen dat de minister inzet op vereenvoudiging van de EUDR zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen. Kan de minister concreet per voorgestelde vereenvoudiging onderbouwen (met verwijzing naar wetenschappelijke bronnen) hoe wordt gegarandeerd dat deze uiteindelijk niet leidt tot mazen in de wet of verminderde traceerbaarheid in de keten? Kan de minister garanderen dat het beperken van administratieve lasten niet leidt tot een lagere controlefrequentie of minder scherp toezicht door de NVWA? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Bij de vereenvoudiging van de EUDR die eind december 2025 is doorgevoerd, heeft Nederland zich onthouden van stemming zoals toegelicht in de Kamerbrief van 7 november 2025 (kst. 22112-4199). Het kabinet is geen voorstander geweest van de gemaakte wijzigingen. In de genoemde Kamerbrief is te lezen welke risico's hierop zijnesignaleerd.

De vereenvoudigingen van de EUDR die de Commissie begin mei 2026 in een pakket presenteerde, bestaan uit drie hoofdonderdelen. Geen daarvan is een wijziging aan de wettekst van de EUDR zelf.

Wat het vereenvoudigingspakket biedt is (1) een uitvoeringshandeling voor technische specificaties voor het informatiesysteem, (2) een wijziging van welke producten onder de EUDR vallen via een gedelegeerde handeling, (3) nadere aanvullingen in het *Guidance Document* en *Frequently Asked Questions*. Deze laatste twee documenten helpen bedrijven en handhaving met eenduidige interpretatie van de EUDR, maar zijn niet juridisch bindend. Gezien de korte tijdspanne zijn over specifieke, technische details in interpretatie geen wetenschappelijke onderzoeken beschikbaar. Wel is, gestaafd door meerdere wetenschappelijke onderzoeken, bekend dat de verwijdering van leer en

huiden uit de reikwijdte van de EUDR verwacht wordt een negatieve impact op milieu te hebben. Dit erkent ook de Europese Commissie in haar *Staff Working Document*. Zoals daarin te lezen is, heeft de Commissie in haar voorstel om leer en huiden uit de EUDR te verwijderen, andere factoren zwaarder geacht. Het kabinet is met het oog op de milieu-impact geen voorstander geweest van de verwijdering van leer en huiden uit de EUDR. De NVWA richt zich bij de handhaving op goederen die in Nederland worden geïmporteerd. Het verminderen van administratieve lasten betekent niet dat de inhoudelijke eisen uit de verordening worden versoepeld. Importeurs moeten bij binnenkomst aantonen dat de betreffende goederen legaal zijn geproduceerd en niet hebben bijgedragen aan ontbossing. Alleen wanneer aan deze voorwaarden is voldaan, kunnen de goederen op de Europese markt worden gebracht. De verplichte controlepercentages zien met name op import. Het geheel aan vereenvoudigingen zal niet leiden tot een lagere controlefrequentie bij import of minder scherp toezicht.

De leden van de PvdD-fractie vragen de minister of hij de zorgen deelt dat het 'zo veel mogelijk beperken van administratieve lasten' in de praktijk kan betekenen dat bedrijven minder bewijslast hoeven aan te leveren, wat haaks staat op zorgvuldige naleving. Zo nee, hoe gaat de NVWA met minder gegevens toch effectief handhaven? Waarom kiest de minister ervoor in zijn brief de nadruk te leggen op het ontlasten van het bedrijfsleven, terwijl het primaire doel van de EUDR het stoppen van wereldwijde ontbossing, biodiversiteitsverlies en mensenrechtenschendingen is? Erkent de minister dat er sprake is van een biodiversiteitscrisis, die minstens zo bedreigend is als de klimaatcrisis (zoals bevestigd door Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) en Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC))? Zo nee, op welke wetenschappelijk bronnen baseert de minister zich? Zo ja, waarom legt de minister de urgentie daarvan niet uit in zijn brief?

Welke concrete voorwaarden verbindt de minister aan de ondersteuning van bedrijven, om te voorkomen dat de verantwoordelijkheid van deze bedrijven voor ontbossingsvrije ketens wordt afgewenteld op de samenleving of de toezichthouder?

De leden van de PvdD-fractie zien de beantwoording met belangstelling tegemoet.

Antwoord

Het kabinetsstandpunt is consistent geweest om administratieve lasten te verlichten voor bedrijven, zolang dat binnen de kaders van de bestaande EUDR kan en niet op de doelstellingen van de EUDR wordt ingeleverd.

Het kabinet ontkent geenszins dat er sprake is van zowel een biodiversiteitscrisis als een klimaatcrisis. Lastenverlichting stond in deze brief centraal omdat de brief de Nederlandse implementatie van het vereenvoudigingspakket van de EUDR behandelt. Vanuit de NVWA ligt de focus op de handhaving van goederen die in Nederland worden geïmporteerd.

De regels in de verordening zijn hierop niet versimpeld. Bedrijven moeten bij import aantonen dat de goederen legaal en ontbossingsvrij zijn. Pas dan mogen de goederen daadwerkelijk op de EU-markt worden verhandeld.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben de brief over de Wijziging Omgevingswet en enige andere wetten (Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten) gelezen en hebben daarover een aantal vragen. Deze leden hebben eerder aandacht gevraagd voor de grote zorgen van de Nederlandse papier- en verpakkingsector over de praktische uitvoerbaarheid van de EUDR. Deze leden constateren dat met Verordening (EU) 2025/2650 een deel van deze zorgen is weggenomen, onder meer doordat de verplichtingen voor downstreammarktdelnemers en handelaren aanzienlijk zijn vereenvoudigd. Zij juichen die vereenvoudiging toe. Tegelijkertijd blijven ook onder de gewijzigde verordening administratieve en registratieverplichtingen bestaan. Kan de minister aangeven of inmiddels samen met de papier- en verpakkingsector in de praktijk is getoetst of ook deze resterende verplichtingen voor bedrijven met grote aantallen verschillende en samengestelde producten uitvoerbaar zijn? Welke knelpunten zijn daarbij nog naar voren gekomen en hoe worden deze opgelost?

Antwoord

Voor de papier- en verpakkingsector gelden de regels van de houtverordening sinds 2013. Vanaf dat moment moeten bedrijven reeds aantonen dat hun producten legaal zijn. Vanuit de ontbossingsverordening komt daar nu de verplichte geolocatie en check op ontbossingsvrij zijn, bij. De samenstelling van het papier, uit meerdere boomsoorten, en de herkomst van de stromen, is daarbij cruciaal. Papier en verpakkingbedrijven moeten hun ketens onderzoeken op herkomst en risico's op vermenging van stromen.

De leden van de BBB-fractie vragen in het bijzonder hoe bedrijven worden geholpen om hun administratie vóór de inwerkingtreding op de juiste manier in te richten. Biedt de NVWA bedrijven of brancheorganisaties praktische begeleiding bij het opzetten van een administratie die aan de verordening voldoet? Kunnen bedrijven vooraf bij de NVWA toetsen of de door hen gekozen werkwijze voldoet, zodat zij niet pas bij een controle ontdekken dat hun administratie volgens de toezichthouder tekortschiet? Is de minister bereid ervoor te zorgen dat hierover tijdig sectorspecifieke en praktisch toepasbare duidelijkheid beschikbaar is? Deze leden hebben eerder specifiek aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om gebruik te maken van bestaande certificerings- en administratiesystemen, waaronder Forest Stewardship Council (FSC).

In hoeverre kunnen dergelijke bestaande systemen worden benut om aan de resterende registratie- en informatieverplichtingen uit de EUDR te voldoen? Wordt hierover door de NVWA met de papier- en verpakkingsector en certificeringsorganisaties gesproken? Hoe wordt voorkomen dat bedrijven voor dezelfde producten naast bestaande, goed

functionerende traceerbaarheidssystemen een tweede, grotendeels overlappende administratie moeten optuigen?

Antwoord

De NVWA werkt aan een zelf-beoordelingsformulier waarmee bedrijven kunnen nagaan in hoeverre zij reeds voldoen aan de verordening en waar verbeterpunten liggen. Daarnaast stimuleert de NVWA de samenwerking met private controlesystemen. Een aantal private controlesystemen zitten in het traject om geaccepteerd te worden door de NVWA. Een drietal is reeds geaccepteerd, te weten FSC, RSPO en MSPO. Tevens, worden bedrijven in de sectoren geconsulteerd tijdens belanghebbendenbijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten worden de bevindingen uit de dry-runs en de communicatie-inspanningen van aankomende periode besproken.

De leden van de BBB-fractie vragen tot slot hoe de NVWA bij het ingaan van de wijzigingen zal omgaan met bedrijven die aantoonbaar en te goeder trouw hun administratie op orde proberen te brengen, maar tegen praktische onduidelijkheden of uitvoeringsproblemen aanlopen.

Ligt in de eerste fase de nadruk op begeleiding en het helpen naleven van de nieuwe regels, of direct op sanctionering? Kan de minister toezeggen dat bedrijven ruim vóór de inwerkingtreding weten wat de NVWA concreet van hen verwacht?

Antwoord

De dry-runs die de afgelopen twee jaar zijn uitgevoerd, en waarvan de bevindingen op diverse manieren met het bedrijfsleven en derde landen zijn gedeeld, geven inzicht in wat de NVWA verwacht van bedrijven. De handhaving is gericht op herstel en verbetering. Bedrijven krijgen, indien een controle niet akkoord is, een last onder dwangsom opgelegd met een periode om de geconstateerde omissies te herstellen. Indien bij een herinspectie blijkt dat de omissies niet zijn hersteld, wordt de dwangsom geëind.

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur